

Svar på regeringsuppdrag

Rapport – Rätt från början och en återbetalningsverksamhet i balans

Försäkringskassan 2025-04-25

Datum: 2025-04-25

Rätt från början och en återbetalningsverksamhet i balans

Version 1.0

FK 2024/028035

Innehåll

Åtterrapporering 1 – Handlingsplan: Rätt från början och en återbetalningsverksamhet i balans	3
En återbetalningsverksamhet i balans	3
Beslutade återkrav	3
Fordringsstocken	3
Initiativ i handlingsplanen	4
Förbättrade kontroller av försäkringstillhörighet	4
Förbättrad SGI-handläggning	5
Förenkla för enskilda att lämna korrekta uppgifter vid ansökan samt under tid med ersättning	5
Förbättrad information om förmåner samt kommunikationsinsatser	5
Förbättrade kontroller med hjälp av information från arbetsgivare	5
Optimering av Försäkringskassans kontrollinsatser inklusive myndighetsgemensam riskanalys	6
Åtgärder för ökad förmåga att omhänderta anmälningar om ändrade förhållanden, analysera omfattningen och orsakerna	6
Återuppbyggnad av kapacitet via resursförstärkningar inom återbetalningsverksamheten	6
Flera initiativ är i ett uppstartsskede	6

Återrapportering 1 – Handlingsplan: Rätt från början och en återbetalningsverksamhet i balans

Försäkringskassan redovisade i februari 2025 en handlingsplan gällande uppdraget *Rätt från början och en återbetalningsverksamhet i balans* (FK 2024/028035). I handlingsplanen beskriver Försäkringskassan åtgärder som vidtas för att motverka att enskilda blir återbetalningsskyldiga samt hur förmågan att omhänderta anmälningar om ändrade förhållanden, återkräva felaktiga utbetalningar och öka återbetalningen av felaktigt utbetalda ersättningar ska stärkas.

Enligt uppdraget ska Försäkringskassan redovisa månadsvisa och ackumulerade resultat för indikatorer som tagits fram i dialog med Regeringskansliet (Socialdepartementet) och där det är relevant redovisa per förmån. Redovisningen avseende återbetalning av skulder ska ske fördelat på skulder som uppstått före och skulder som uppstått efter den 1 september 2022, då ändringen i utsökningsbalken om snabbare och enklare verkställighet av myndighetsbeslut trädde i kraft.

Det här är den första återrapporteringen av uppdraget.

En återbetalningsverksamhet i balans

Beslutade återkrav

Nedanstående tabell visar antalet beslutade återkrav, både antal och belopp. Krav till följd av bostadsbidragsavstämning är inkluderade och tabellen omfattar således samtliga krav.

Beslutade återkrav

Försäkringskassan*	2023	2024	Ack. Tom 2025 02
Antal krav	137 036	127 676	11 853
Belopp (Mnkr)	1 931	2 027	206

* Inklusive krav efter bostadsbidragsavstämning

Sett över ett helt år är närmare hälften av återkraven inom bostadsbidrag, men i uppgifterna som gäller 2025 är antalet återkrav inom bostadsbidrag endast ett fåtal. Gällande uppgifterna som avser 2025 är antalet maskinella avstämningskrav inom bostadsbidrag endast ett fåtal. Antalet beslut varierar kraftigt mellan olika månader, vilket beror på om det är en månad med beslut efter bostadsbidragsavstämning eller ej.

Fordringsstocken

Tabellerna nedan visar samtliga pågående krav oavsett om det finns pågående indrivande åtgärder eller ej.

Fordringsstocken antal krav

Försäkringskassan	2023	2024	2025 02	2023	2024	2025 02
Gamla krav (före lagändringen)	269 694	218 585	213 906			
Varav krav som ligger hos KFM	22 020	21 345	19 579	8%	10%	9%
Varav krav nära preskribering*	33 209	24 796	33 724	12%	11%	16%
Nya krav (efter lagändringen)	63 073	73 140	68 661			
Varav Ej delgivna krav	13 955	20 770	19 763	22%	28%	29%
Varav krav nära preskribering**	-	-	-			

Datum
2025-04-24

Diarienummer
FK 2024/028035

Fordringsstocken belopp (Mnkr)

Försäkringskassan	2023	2024	2025 02	2023	2024	2025 02
Gamla krav (före lagändringen)	6 815	6 303	6 255			
Varav belopp som ligger hos KFM	938	960	881	14%	15%	14%
Varav belopp nära preskribering*	794	678	930	12%	11%	15%
Nya krav (efter lagändringen)	1 222	1 741	1 731			
Varav Ej delgivna krav	275	440	454	22%	25%	26%
Varav belopp nära preskribering**	-	-	-			

* Krav som är 9 år eller äldre och saknar en inbetalande åtgärd.

** Krav dom är 4 år eller äldre och saknar en inbetalande åtgärd.

Antalet gamla krav, från före lagändringen den 1 september 2022, har minskat sedan 2023, men andelen som närmar sig preskription har ökat. De nya kraven, det vill säga de som har beslutats efter lagändringen 2022, i fordringsstocken har minskat något i antal under de första månaderna 2025, men närmare en tredjedel av dem, och drygt en fjärdedel av beloppet, har inte gått att delge den återbetalningsskyldige.

För gamla krav (beslutade före 1/9 2022) ligger även de krav som skickats till Kronofogdemyndigheten med i statistiken. Dessa är specificerade på en egen rad i tabellen. När det gäller nya krav finns dessa inte med då kraven avslutas i våra system när de restförs hos Kronofogdemyndigheten, se nedanstående tabell om restförda krav.

Restföring hos Kronofogdemyndigheten - Nya krav (efter lagändringen)

Försäkringskassan	2023	2024	Ack. Tom 2025 02
Antal restförda krav	13 758	11 678	2 853
Restfört belopp (Mnkr)	325	330	70

Krav som är nära preskription har beräknats enligt följande. För de gamla kraven redovisas krav som är 9 år eller äldre och som saknar en indivande åtgärd idag. När det gäller de nya kraven så redovisas krav som är 4 år eller äldre och som saknar en indivande åtgärd. I dagsläget finns inga krav som är nära preskription när det gäller de nya kraven med beslutsdatum efter 31/8 2022.

När det gäller ej delgivna krav så omfattar det samtliga nya krav som är äldre än 60 dagar och som saknar en indivande åtgärd samt de krav som är registrerade som ej delgivna.

Såsom framgår av rapporteringen av uppdraget *Kraftsamlings i verksamheten – en verksamhet och en ekonomi i balans* (FK 2024/028034) bedömer Försäkringskassan att handläggningstiden och antalet pågående återkravsärenden kommer att nå en önskvärd nivå först under andra halvan av 2027.

Initiativ i handlingsplanen

Nedan beskrivs initiativ i handlingsplanen och utvecklingen inom respektive insats. I punkterna beskrivs aktuell status för respektive initiativ.

Förbättrade kontroller av försäkringstillhörighet

Försäkringskassan ska under 2025 förbättra möjligheterna att hantera förändringar i uppehållstillstånd baserat på information från Migrationsverket samt annan information kopplat till bosättning från andra myndigheter.

- Försäkringskassan utreder hur myndigheten på ett effektivt sätt ska kunna ta emot impulser från Migrationsverket om uppgift om utvisning, avvisning och om uppehållstillstånd löpt ut utan att den enskilde har ansökt om ett nytt tillstånd.

Förbättrad SGI-handläggning

Försäkringskassan ska under andra kvartal 2025 driftsätta en förbättring av ett verktyg för hantering av SGI-skydd för att minska risken för skrivfel och tolkningsfel i handläggarnas beslutsfattande. Försäkringskassan ska under 2025 göra en särskild uppföljning av processefterlevnaden kopplat till myndighetens SGI-handläggning. Syftet är att kartlägga behovet av processförbättringar för att sedan genomföra eventuell nödvändig utveckling.

- Version 2 av SGI-skyddsverktyget är utvecklat. De sista testerna pågår och driftsättning kommer att ske i mitten av maj.

Förenkla för enskilda att lämna korrekta uppgifter vid ansökan samt under tid med ersättning

Försäkringskassan kommer under 2025 fortsätta förbättra de digitala ansökansflödena inom flera förmåner i syfte att höja kvaliteten på information som enskilda lämnar vid ansökan och under tid med ersättning. Detta ger handläggarna ett bättre beslutsunderlag vilket minskar risken för felaktiga utbetalningar. Åtgärden omfattar sammanlagt ett sextital mindre och mellanstora utvecklingsinitiativ hos förmånerna. Under denna rapporteringsperiod har följande leveranser utförts:

- Två nya e-tjänster har lanserats samt en e-tjänst har setts över för att underlätta för den enskilde att lägga in rätt information vid ansökan eller meddela ändrade förhållanden.
- Ett flertal nya mallar för digitala meddelanden i inloggat läge (DMI) som underlättar kontakten med den enskilde under tid med ersättning och möjliggör digital kommunikation i ärendet har lanserats.
- Två förmåner har infört möjligheten för den enskilde att följa status i ärenden på Mina sidor.
- Ytterligare två förmåner har infört möjligheten att hantera elektroniska utlåtanden från värden för att få korrekt information från början.

Förbättrad information om förmåner samt kommunikationsinsatser

Som stöd för enskilda att lämna rätt information kommer Försäkringskassan under första kvartalet 2025 att ta fram en särskild SGI-sida på Försäkringskassans webbplats. Förbättrad information om vilka uppgifter enskilda behöver lämna förväntas ge fler korrekta SGI-beslut, samt en kortare handläggningstid.

Det pågår även annan utveckling av Försäkringskassans webbplats som bland annat syftar till att enskilda bättre ska kunna ta till sig nödvändig information och i större utsträckning lämna in kompletta ansökningar. Försäkringskassan kommer genomföra ytterligare kommunikationsinsatser efter behov. Hittills i år har följande åtgärder genomförts.

- För att ge bättre information till de enskilda om SGI och vilka uppgifter de behöver lämna till Försäkringskassan när de ansöker om förmåner som grundas på SGI har en särskild sida publicerats på fk.se. Sidan kommer utvecklas över tid och kompletteras med externt inkomna förbättringsförslag.
- En ny extern informationskampanj om att Försäkringskassan under vissa perioder gör extrakontroller inom tillfällig föräldrapenning pågår.

Förbättrade kontroller med hjälp av information från arbetsgivare

Genom regeländringar har Försäkringskassan fått förbättrade möjligheter att verifiera korrekt ersättning i inkomstbaserade förmåner. Försäkringskassan har 2025 startat ett initiativ för att med hjälp av månadsuppgifter från arbetsgivardeklarationer på individnivå samt frånvarouppgifter förhindra felaktiga utbetalningar vid ansökan samt under tid med

ersättning i flera förmåner. Detta förväntas öka sannolikheten för att det blir rätt från början och därmed minska antalet återkrav.

- Försäkringskassan får dagligen frånvarouppgifter från Skatteverket från och med mars månad. En automatisk kontroll planeras att utvecklas för att kontrollera rätten till tillfällig föräldrapenning innan utbetalning.
- Information från arbetsgivardeklarationerna ska börja inhämtas från Skatteverket inom kort.

Optimering av Försäkringskassans kontrollinsatser inklusive myndighetsgemensam riskanalys

Försäkringskassan kommer ta fram en myndighetsövergripande riskanalys och kontrollplan i syfte att optimera effekten av våra kontrollinsatser, vid ansökan, under tid med ersättning samt vid efterhandskontroller. Kontrollplanen ska ta utgångspunkt i riskanalysen som beskriver väsentliga riskområden kopplat till felaktiga utbetalningar. I arbetet ingår även att vidareutveckla riskbaserade kontroller.

- Arbetet har påbörjats.

Åtgärder för ökad förmåga att omhänderta anmälningar om ändrade förhållanden, analysera omfattningen och orsakerna.

Att öka förmågan att hantera anmälningar om ändrade förhållanden handlar till stor del om att dela information och ändringar mellan olika förmåner där den enskilde har ett engagemang, samt att hantera ändringsanmälningar på ett skyndsamt och effektivt sätt. På detta sätt undviker Försäkringskassan att kommande utbetalningar betalas ut på felaktiga uppgifter och att den enskilde blir återbetalningsskyldig.

I syfte att öka vår förmåga att omhänderta anmälningar om ändrade förhållanden kommer Försäkringskassan initialt att analysera omfattningen och karaktären av brister på området för att i nästa steg genomföra träffsäkra förbättringar på kort och lång sikt.

Återuppbyggnad av kapacitet via resursförstärkningar inom återbetalningsverksamheten

Resursförstärkning inom återbetalningsverksamheten kommer att vara en viktig förutsättning för att öka återbetalningarna.

- Försäkringskassan har startat rekrytering av 120 nya medarbetare inom återbetalningsverksamheten.

Flera initiativ är i ett uppstartsskede

Den korta rapporteringsperioden gör att flertalet initiativ är i ett uppstartsskede. I några fall har inga utvecklingsinsatser påbörjats. Dessa initiativ har uteslutits från nedanstående redovisning. Det gäller

- Kartlägga och planera in nödvändig it-utveckling för att stötta återkrav och återbetalningsverksamhet.
- Förenkla för den enskilde genom att införa enklare och tidsenliga betallosningar vid återkrav.
- Fortsätta att förbättra kundmöteslösningarna för återkrav.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Nils Öberg i närvaro av avdelningschef Stefan Blom och verksamhetsutvecklare Filippa Skogberg Wester, den senare som föredragande.

Nils Öberg

Filippa Skogberg Wester